

**JAVNO PREDUZEĆE
ŠUMSKO PRIVREDNO DRUŠTVO
ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA
d.o.o. ZAVIDOVIĆI**

JP „ŠPD ZDK” d.o.o. Zavidovići

Upisano u Registar Kantonalnog suda u Zenici pod brojem I-9014, Rješenje br. U/I 916/04

ID broj: 4218431050005

PDV Broj: 218431050005 Por. br.: 05072148

Transakcijski računi:

Union banka d.d. Sarajevo 1020320000013296

ASA Banka d.d. Sarajevo 1340300000062287

Unicredit Bank d.d. Mostar 3384202214508407

Raiffeisen BANK d.d BiH 1610550016400016

JP „ŠPD ZDK“ d.o.o. Zavidovići
Služba za zaštitu i certificiranje šuma

ELABORAT

ENDEMIČNIH, RJETKIH I UGROŽENIH VRSTA FLORE, FAUNE I GLJIVA NA ŠGP „KAKANJSKO“

ZAVIDOVIĆI, 2022. GOD.

1. OPĆE KARAKTERISTIKE ŠUMSKOGOSPODARSKOG PODRUČJA

Šumskogospodarsko područje "Kakanjsko" formirano je odlukom Izvršnog vijeća SRBiH, objavljenom u "Službenom listu SRBiH", br. 31/61, predato je na gazdovanje šumskoprivrednom preduzeću "Ribnica" iz Kaknja. U toku 1968. godine preduzeće Š.P.P. "Ribnica" Kakanj i integrisalo se sa Š.P.P. "Gostović"- Zavidovići u zajedničko preduzeće Š.P.P. "Gostović" sa sjedištem u Zavidovićima, kojemu su data na upravljanje šumsko-privredna područja "Krivajsko" i "Kakanjsko". 1989.god. svojom odlukom se izdvaja iz SOUR-a "Krivaja" – Zavidovići i registruje se u Osnovnom sudu udruženog rada u Zenici (broj rješenja: U/I-1554/89 od 20.12.1989.godine) pod nazivom J.P. šumarstvo "Ribnica" – Kakanj, sa potpunom odgovornošću, sa sjedištem u Kaknju. Teritorijalnim uređenjem Federacije BiH, podjelom na 10 kantona/županija, te odredbi Zakona o šumama u pogledu formiranja Kantonalnih šumskoprivrednih društava i šumskogospodarskih područja došlo je do izmjene granica ŠGP "Kakanjsko".

"Krivajsko" - šumskogospodarsko područje obuhvata sljedeće gospodarske jedinice:

Gospodarska jedinica
„Donja Ribnica Zgošća“
„Žuča Ribnica“
„Gornja Trstionica Bukovica“
„Donja Trstionica Goruša“
„Busovača“

1.1. Geografski položaj šumskogospodarskog područja

ŠGP "Kakanjsko" je brdsko-planinskog karaktera, smješteno u centralnom dijelu Federacije Bosne i Hercegovine. ŠGP "Kakanjsko" sa površinom gazdovanja od 19 390,34 ha (193,9 km²) prostire se na području četiri Općine: Zenica, Visoko, Vareš i Kakanj. Najveći vrh je Lipnica (1459 m.n.v.).

1.2. Granice šumskogospodarskog područja

Š.G.P. "Kakanjsko" je locirano na brdsko-planinskom regionu centralnog dijela Federacije Bosne i Hercegovine. Prostire se na teritoriji općine Kakanj, a manji dio perifernih površina nalazi se na području općine Vareš, Zenica i Visoko. Š.G.P. "Kakanjsko" graniči se sa sjevera Š.G.P. "Krivajskom", sa istoka Š.G.P. "Olovskim" i Š.G.P. "Gornjebosanskim", sa juga Š.G.P. "Gornjebosanskim" i Š.G.P. "Lašvanskim" i sa zapada Š.G.P. "Lašvanskim".

1.3. Orografske karakteristike šumskogospodarskog područja

Obzirom na geografski položaj, geološku građu, petrografski sastav stijena i geomorfologiju šumskogospodarskog područja "Kakanjsko" o orografskim karakteristikama (reljef, nadmorska visina, ekspozicija i nagib terena) ovog područja može se govoriti kao vrlo složenoj grupi ekoloških faktora koji mnogostruko utiču na klimu i zemljište, a time i sastav i karakteristike vegetacije ovog područja. Reljef područja je izrazito brdsko-planinskog karaktera izražen u svim svojim gradacijama: makro, mezo i mikro reljef.

Ekspozicija terena je naročito izražena u gore pomenutim dijelovima područja sa snažno razgranatom mrežom vodotoka. Nagib (inklinacija) područja je tijesno povezana sa svim ostalim orografskim faktorima i možemo reći da ovo područje spada u red umjereno strmih u pogledu nagiba terena. Skupnim djelovanjem svih pomenutih orografskih faktora modificira se i osnovni tip klime pretvarajući se u mikroklimu na manjem prostoru i stvarajući široku lepezu vegetacionih tipova ovog područja.

1.4. Hidrografske karakteristike šumskogospodarskog područja

Šumskogospodarsko područje "Kakanjsko" spada u red hidrografske razvijenijih područja. Hidrologiju ovog područja čini veliki broj najrazličitijih vrela, potočića, potoka i rijeka Bosne, Lašve, Trstionice, Zgošće, Ribnice. Skoro svi izvori u području potiču sa terena koji su građeni od nepropusnih stijena ili se javljaju na kontaktu između propusnih i nepropusnih supstrata. Izvori se međusobno razlikuju ne samo po količini vode već i po dubini sa koje voda dolazi. Zavisno od dubine sa koje voda dolazi imaju hladne i termalni izvore. Termalni izvori postoje u Tičićima nizvodno od Kaknja.

Što se tiče vodotoka na ovom području, njihova korita su na početku plitka i slabije razvijena, ali idući dalje kako raste količina vode u njima, a time i erozivna snaga ona postaju dublja, usječenija u supstrat ili zemljište. Bogatstvo hidrografije utiče na povoljnost režima relativne vlage vazduha, vlage u zemljištu, obrazovanja mikro i fitoklime i slično, što u simbiozi djelovanja sa svim ostalim faktorima dovodi do stvaranja stabilnih vegetacijskih tipova šuma na ovom području.

1.5. Geološko – pedološke karakteristike šumskogospodarskog područja

Geološka podloga Š.G.P. "Kakanjsko" predstavljena je širokom lepezom stijena različitog petrografskog sastava. Ovo područje grade mezozojske formacije. Mezozoik je ovdje predstavljen trijaskim, jurskim i mjestimično krednim tvorevinama. Znatan dio površine ovog područja pripada jurskoj vulkanogenoj formaciji koja u ovim predjelima Bosne ima svoj maksimalni razvoj. Obzirom na njihovu genezu (nastanak), petrografski sastav i za nas šumare važnost u smislu matični supstratpedološka podloga u okviru ovog područja mogu se izdvojiti sljedeće grupe stijena:

- *Karbonatne stijene bogate nerastvorenim ostatkom (laporativni krečnjaci)*
- *Karbonatne stijene malog nerastvorenog ostatka (jedri krečnjaci)*
- *Silikatne stijene bogate kvarcom (kvarcni pješčari, rožnjaci)*
- *Alternirajuće serije stijena (pješčari-glinci, ulošci eruptivnih stijena u sedimentu)*
- *Amfiboliti*
- *Dijabazi*
- *Gabri*
- *Ultramafiti (peridotiti, serpentiniti).*

Najveći uticaj na formiranje zemljišnog pokrivača u ovom području imao je matični supstrat (geološka građa). Iz veoma složene geološke građe rezultirao je veliki broj tipova zemljišta. Najznačajnije grupe stijena u području i tipovi zemljišta na njima su:

- zemljišta na karbonatnim stijenama (*litosol, kalkomelanosol, kalkokambisol, luvisol*)
- zemljišta na peridotitima-serpentinitima (*litosol na peridotitu, eutrični rankeri, eutrični*)
- kambisoli na peridotitima)
- zemljišta na garbima (*eutrična smeđa, pseudoglej*)
- distrični kambisoli na amfibolitima i amfibolitskim škriljcima
- eutrični kambisoli na dijabazima
- distrični kambisoli na spilitima i keratofirima
- zemljišta na sedimentnim silikatnim stijenama (*distrični kambisoli, pseudoglej*).

1.6. Klimatske karakteristike šumskogospodarskog područja

Prema klimatskoj rejonizaciji BiH u Š.G.P. "Kakanjsko" spadaju rejon **planinske i dolinsko kotlinske klime sa kontinentalnim uticajem** sa izraženim klimatskim ekstremima. Planinski tip klime: obuhvata više predjele područja od 800 - 1500 m.n.v. i ulazi u zonu kontinentalne klime pod uticajem istočno-evropskog ciklona. Dolinsko kotlinski tip klime: obuhvata doline većih rijeka, prije svega u nešto širem pojasu uz dolinu rijeke Bosne i uskom pojasu uz doline njenih pritoka.

Prosječna godišnja temperatura iznosi 10°C, najhladniji mjesec je januar sa prosječnom temperaturom od -2,3°C, a najtopliji mjeseci su juli 19,7°C i august sa 19,5°C, prosječna godišnja vlažnost iznosi 81% i ovako relativno visoku vrijednost su posledica blizine rijeke Bosne. Na području Š.G.P. „Kakanjsko“ učestala je pojava oblačnosti i magle, a najviše maglovitih dana registrovano je tokom jeseni i u septembru.

1.7. Vegetacijske karakteristike šumskogospodarskog područja

Šumsko gospodarsko područje "Kakanjsko" je veoma različito po svom vegetacijskom pokrivaču, uslovljenom prije svega uzajamnim djelovanjem mnoštva različitih ekoloških faktora (stanišnih faktora) koji svojim kompleksnim djelovanjem u prirodi i uzrokuju stvaranje široke skale različitih tipova šuma ovog područja. Veliki broj šumskih zajednica (tipova šuma) koje susrećemo na terenima ovog područja rezultat su složenih stanišnih i drugih prilika koje vladaju u njima. Među najrasprostranjenije šume ovog područja spadaju klimatogene šume bukve i jele (*Abieti –Fagetum*) koje su rezultat djelovanja jednog od najznačajnijih faktora staništa-klime i to makro klime, te šume bukve i jele sa smrčom (*Piceo-Abieti-Fagetum*). Hladnije i više položaje zauzimaju sekundarne šume bukve (pretežno *Luzulo-Fagetum*).

Na nižom i toplijim staništima zastupljene su šume hrasta kitnjaka i običnog graba (*Quercus-Carpinetum*) i šume kitnjaka (*Quercetum petraeae montanum*). Mjestimično su zastupljene termofilne fitocenoze šume hrastova i crnog graba (*Quercus-Carpinetum*) i šume kitnjaka (*Quercetum petraeae montanum*). Mjestimično su zastupljene termofilne fitocenoze šume hrastova i crnog graba (*Quercus-Ostryetum carpinifoliae*), na najtoplijim položajima sa plitkom zemljištima.

2. OPIS ENDEMSKIH, RIJETKIH I UGROŽENIH VRSTA BILJAKA KOJE SE JAVLJAJU NA KAKANJSKOM PODRUČJU

Vrsta: *Daphne blagayana* Freyer – Blagajev likovac (*Status: Ranjiva*)

Zimzeleni grm, kod kojeg su izbojci niskog i puzajućeg rasta, narastu do 30 cm visine. Kora je tanka i kožasta, u početku zelenkasta, a kasnije posmeđi. Listovi su spiralno smješteni, obrnuto jajoliki, dugi od 3 – 5 cm, tupog vrha, kožast, glatki i sjajni. Cvjetovi su žućkastobijeli, skupljeni 10 – 20 u cvatovima na vrhu stabiljke. Plod je crvenkastobijel, mesnat i sadrži jednu sjemenku. Cvjeta od marta do maja.

Slika 1. *Daphne blagayana*

Lokalitet: Ova vrsta je utvrđena na planini Konjuh, Martin Vis, Smolin kod Žepča, Čalmaš, Tajan, Botan, Velež, Žedni vrh, Zeleni bor, Lemeščak, Tvrtkovac, Popova luka i Kamenica na slivnom području Gostovičke rijeke kod Zavidovića.

Vrsta: *Daphne laureola* L. – Vazdazeleni likovac (*Status: Ugrožena*)

Zimzeleni grm, kod kojeg su grane uspravne, a narastu do 150 cm visine. Kora je sivosmeđa ili tamnosmeđa, gola. Listovi su naizmjenični ili skupljeni u rozetu, kožasti, glatki, na licu tamnozeleni i sjajni, naličje je svjetlije, na vrhu kratko zašiljeni, pri osnovi suženi u kratku peteljku, dugi 5 – 13 cm, široki 1 – 4 cm. Cvjetovi su mali, neugledni, skupljeni po 5 – 10 u rahle, grozdaste cvatove, nalaze se u pazušcima srednjih i gornjih listova. Plodovi su ovalne, sjajno crne, sočne koštunice, duge od 8 – 9 mm, dozrijevaju u augustu i septembru, sadrže jednu ovalnu, zelenkastu sjemenku.

Slika 2. *Daphne laureola*

Lokalitet: Vrsta je utvrđena na području Kotar Zenica.

Vrsta: *Euphorbia gregerseii* L. - Gregerseanova mlječika (Status: Gotovo ugrožena)

Višegodišnja biljka sa zeljastom stabljikom koja je pri dnu odruljena. Može narasti do 50 cm visine, a stabljika je obrasla brojnim listovima, koji su cjeloviti, sa tupim vrhovima. Listovi su sjedeći, duguljasti tj. do 50 cm dugi i 2,5 cm široki. Cvjetovi su neugledni zelenožute boje koji na vrhu formiraju specifične nakupine terminalne cvasti tkz. cijatije (cyathium) na kratkoj peteljci.

Slika 3. *Euphorbia gregerseii*

Lokalitet: Dolina Gostovića - Popova Luka; Okolina Maglaja; Žepče - Kamenica – serpentin (390-500 m), dolina Suhe, Velež, Borik kod Borovnice, Tajan.

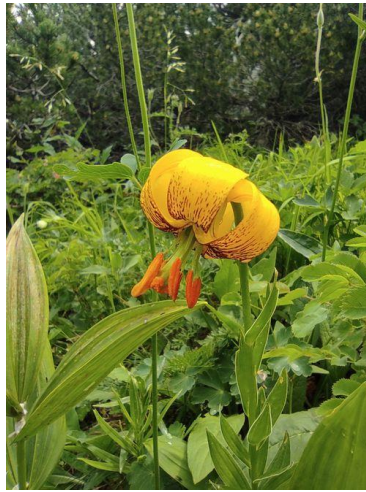
Vrsta: *Euphorbia montenegrina* (Bald.) K. Maly ex Rohlena - Crnogorska mlječika (Status: Ranjiva)

Slika 4. *Euphorbia montenegrina*

Lokalitet: Bjelašnica - Hranisava do 1800 m, Grkarica (1180 m); Vlahinja (1800-1900 m); Vranica; Kladanj - Muške vode; Tajan; na Preslici (1200 m), Borovnice, u dolini kamenice, serpentine (ca. 320-500 m).

Vrsta: *Lilium bosniacum* (G. Beck) G. Beck Fritch - Bosanski ljiljan (Status: Najmanje zabrinjavajuća)

Slika 5. *Lilium bosniacum*

Lokalitet: Mijačica – Grmeč; Bravski vagani – Bosanski Petrovac, Cigelj – Drvar, Vlašić, Vučja Ip., Mala Mačva, Kladanj – Muške vode, Dinara, Kamešnica, Gnjat pl. – Livno, Cincar, Čvrsnica – Muharnica, Čvrsnica – Veliko Šljeme, Vran, Vranica, Prenj, Vitez, Velež, Tajan.

4. OPIS ENDEMSKIH, RIJETKIH I UGROŽENIH VRSTA FAUNE KOJA SE JAVLJA NA KAKANJSKOM PODRUČJU

Vrsta: *Erinaceus concolor* Martin 1838 - Bjeloprsi jež (*Status: najmanje zabrinjavajuće*)

Po načinu života i izgledu vrlo je sličan europskom ježu (*E. europaeus*), ali prvi ima bijelu mrlju na prsima. Može narasti do 225 - 275 mm u duljinu i težiti 400 do 1100 g, a vrlo je slično tamnoprsom ježu. Najveća je razlika što ima svjetlija prsa. Za razliku od svog europskog kolege, južni bijeloprsi jež nikada ne kopa jazbine. Preferira izgradnju gnijezda na travi na osamljenim mjestima.

Slika 6. *Erinaceus concolor*

Lokalitet: Cijela F BiH

Vrsta: *Eliomys quercinus* (Linnaeus, 1758) – Vrtni puh (*Status: Skoro ugrožene*)

Vrtni puhovi su obično dugi od 10 do 15 cm, a teški su od 60 do 140 g. Krzno im je sivo ili smeđe osim bijelog trbuha. Vrtni puh se može prepoznati po crnim mrljama oko oka, relativno velikim ušima, kratkoj dlaci i bijelom kraju repa.

Slika 7. *Eliomys quercinus*

Lokalitet: Cijela F BiH

Vrsta: *Canis lupus* (Linnaeus, 1758) - Vuk (Status: Najmanje zabrinjavajuća)

Veličina i težina vukova se jako razlikuje jer nastanjuju vrlo velika i različita područja. Dosežu dužinu tijela (od vrha njuške do početka repa) do 160 cm, a rep je dugačak još do 52 cm. U ramenima je visok oko 80 cm a mogu doseći težinu do 80 kg.

Slika 8. *Canis lupus*

Lokaliteti: Prema knjizi Crvena lista faune, ova vrsta je utvrđena u visinskim predjelima cijele F BiH.

Vrsta: *Ursus arctos* Linnaeus, 1758 - Mrki medvjed (Status: Najmanje zabrinjavajuća)

Smeđi medvjed ima zdepasto tijelo koje završava kratkim repom, šiljatu njušku, zaobljene uši i oštre zube. Može odvući plijen težak 300 kilograma. Po prehrani je svaštojed. Hrani se drugim životinjama (kukcima, ribama, strvinom i malim sisavcima) jagodama i travom, a katkad i većim životinjama. Smeđi medvjedi teže od 150 kg. Prosječni teritorij svake jedinke iznosi 250 kvadratnih km, a ove životinje vode usamljenički život.

Slika 9. *Ursus arctos*

Lokaliteti: Prema knjizi Crvena lista faune, ova vrsta je utvrđena u visinskim predjelima cijele F BiH.

Vrsta: *Ardea cinerea* Linnaeus, 1758 – Siva čaplja (*Status: Najmanje zabrinjavajuća*)

Siva čaplja je velika ptica, visoka do 100 cm (40 in) i duga 84-102 cm (33-40 in) s rasponom krila od 155-195 cm (61-77 in). Tjelesna težina može varirati od 1,02 do 2,08 kg (2 lb 4 oz – 4 lb 9 + 1/4 oz). Perje je uglavnom pepeljasto sivo odozgo, a odozdo sivkasto-bijelo s nešto crne boje na bokovima. Odrasli imaju glavu i vrat bijele boje sa širokim crnim supercilijem koji završava vitkim, visećim grebenom i plavkasto-crnim prugama na prednjoj strani vrata. Lopato perje je izduženo, a perje u podnožju vrata također je nešto izduženo. Nezrele ptice nemaju tamnu prugu na glavi i općenito su dosadnijeg izgleda od odraslih, sa sivom glavom i vratom i malim, tamno sivim grebenom.

Slika 10. *Ardea cinerea*

Lokalitet: U Federaciji Bosne i Hercegovine zabilježena je na Modracu, Haljinićima, rijekama Una, Vrbas, Bosna, Sava i kraškim poljima Mostarsko blato, Duvanjsko polje i Popovo polje.

Vrsta: *Tyto alba* (Scopoli, 1769) - Kukurija (*Status: Najmanje zabrinjavajuća*)

Kukurija, kao i sve sove, ima veo oko očiju, kojeg čini radijalno raspoređeno perje. Kod ove je vrste je taj veo bijel i srcastog oblika. Kukurija je srednje veličine, a sa nogama je duga oko 35 cm. Ženke su krupnije od mužjaka, a prosječna težina im iznosi oko pola kilograma. Leđa su joj narančastosiva sa sivim točkama, a donja strana bijela.

Slika 11. *Tyto alba*

Lokaliteti: Prema knjizi Crvena lista faune, ova vrsta je utvrđena na području Zenice, Žepča.

Vrsta: *Bubo bubo* (Linnaeus, 1758) – Velika ušara (Status: Rizična vrsta)

Duljina tijela varira od 59 do 73 cm, raširenih krila duga je od 160 do 190 cm, a teška je 2-4 kg. Ima velike pernate "uši" na vrhu glave, koje nemaju nikakve veze s pravim ušima. Mužjaci i ženke ne mogu se razlikovati po vanjštini, jer su iste boje i veličine. Razlikuju se po "ušima", koje su kod ženke silaznog oblika. Perje je smeđe boje, a oči su narančaste boje.

Voli stare listopadne i crnogorične šume, stepe, polupustinje, mokre i suhe ravnice i kamenjare.

Slika 12. *Bubo bubo*

Lokaliteti: Prema knjizi Crvena lista faune, ova vrsta je utvrđena na području Žepča i Zenice.

Vrsta: *Dendrocopos leucotos* (Bechstein, 1803) – Planinski djetlić (Status: Najmanje zabrinjavajući)

To je najveći pjegavi djetlić na zapadnom Palearktiku, dugačak 24–26 cm s rasponom krila 38–40 cm. Perje je slično velikom pjegavom djetliću, ali s bijelim prugama preko krila, a ne pjegama, i bijelim donjim dijelom leđa. Mužjak ima crvenu krunu, a ženka crnu. Bubnjanje mužjaka je vrlo glasno, pozivi uključuju tihi kiuk i duži kweek.

Slika 13. *Dendrocopos leucotos*

Lokalitet: Vrsta je zabilježena na području Park prirode Hutovo blato. U Federaciji Bosne i Hercegovine je zabilježen na Igmanu, Bjelašnici, Prenju, Vranici i Vlašiću.

5. OPIS ENDEMSKIH, RIJETKIH I UGROŽENIH VRSTA GLJIVA KOJE SE JAVLJAJU NA KAKANJSKOM PODRUČJU

Vrsta: *Bondarzewia montana* (Quel.) Singer - Planinska žbunica (*Status: Nedovoljno podataka*)

Vrsta raste u podnožju četinjača, razvijajući se iz sklerocija. Klobuki su tomentozni sa smečkastim zonama, lepezasti, često se preklapaju i rastu iz zajedničke baze. Svježe meso je bjelkasto ugodnog mirisa. Vrsta zahvaća podloge i korijenje drveća bijelom truležom.

Slika 14. *Bondarzewia montana*

Lokalitet: U asocijaciji Abieti-Fagetum dinaricum u prašumi Ravna Vala na Igmanu i asocijaciji Piceo-Abieti-Fagetum u prašumi Trstionica kod Kaknja.

Vrsta: *Hericium coralloides* (Scop.: Fr.) Pers. - Koraljni igličar (*Status: Nedovoljno podataka*)

Javlja se pojedinačno ili u skupinama na mrtvom listopadnom drveću; od augusta do oktobra. Plodno tijelo širine do 35 cm; pojedinačne bodlje u prosjeku duljine oko 1 cm. Ova zamršeno razgranata vrsta tvori nakupinu nepravilnog oblika raširenih, bjelkastih grana koje nose bodlje. Grane potječu iz zajedničke točke. Bodlje vise ili manje ravnomjerno vise u redovima (kao češalj) duž grana. S godinama grane i bodlje postaju žućkaste. Jestiva dok je mlada.

Slika 15. *Hericium coralloides*

Lokalitet: U asocijaciji Abieti-Fagetum dinaricum u prašumi Ravna Vala na Igmanu i Piceo-Abieti-Fagetum u prašumi Trstionica pored Kaknja, u mješovitoj šumi smrče i bukve, Ajišnik na Igmanu i u bukovoj šumi na Kremešu iznad Vogošće.

Vrsta: *Hymenochaete cruenta* (Pers.: Fr.) Donk – (Status: Nedovoljno podataka)

Slika 16. *Hymenochaete cruenta*

Lokalitet: U asocijaciji Abieti-Fagetum dinaricum u prašumi Ravna Vala na Igmanu i asocijaciji Piceo-Abieti-Fagetum u prašumi Trstionica kod Kaknja.

Vrsta: *Lactarius salmonicolor* Heim: Leclair – Jelova rujnica (Status: Nedovoljno podataka)

Tijelo je 6-15 cm. Najprije konveksan sa uvrnutim rubom klobuka. Kasnije se raširi, a obično je u sredini malo udubljen, bez sjaja, gladak. Predivne je lososove boje tj. narančast s ružičastim daškom ili narančastooker boje. Najčešće posjeduje koncentrične pojasaste krugove tamnije narančaste boje. Ponekad su ti krugovi jako izraženi i gusti, ponekad samo vidljivi uz rub klobuka, a ponekad gotovo da skroz izostanu. U načelu ne mijenja boju, tj. ne pozeleni na ozlijeđenim mjestima, iako se iznimno na nekim mjestima može dogoditi mala promjena boje u zelenu.

Slika 17. *Lactarius salmonicolor*

Lokalitet: U asocijaciji Piceetum-Abietis illyricum na lokalitetu Veliko polje na Igmanu, u asocijaciji Abieti-Fagetum dinaricum u prašumi Ravna Vala na Igmanu i asocijaciji Piceo-Abieti-Fagetum u prašumi Trstionica kod Kaknja.

Vrsta: *Meripilus giganteus* (Pers.: Fr.) P. Karst. - Veliki žbunac (Status: Nedovoljno podataka)

Tijelo: Cijelo plodno tijelo naraste od 20 do 70 cm promjera i može težiti nekoliko kilograma. Sastavljeno je od većih ili manjih klobuka lepezastog, odnosno lopatastog oblika. Pojedinačni klobuci mogu biti promjera od 8-25 cm, međusobno su srašteni i rastu jedan iznad drugoga. Rub klobuka je debeo, zaobljen, valovit i svjetlije, žute boje. Gornja površina klobuka je hrapava, vlaknasta, baršunasta, gruba, koncentrično naborana, čađavosmeđe ili smeđeride boje. Cjevčice su vrlo kratke (do 6 mm debljine), bijele ili krem boje. Pore su vrlo sitne (3-5 po jednom milimetru), okruglaste, bjelkaste ili kremžučkaste boje. Na dodir pore potamne, najprije postanu smeđaste, a poslije i crnkaste.

Slika 18. *Meripilus giganteus*

Lokacija: U asocijaciji Abieti-Fagetum dinaricum u prašumi Ravna Vala na Igmanu i asocijaciji Piceo-Abieti-Fagetum u prašumi Trstionica kod Kaknja.

Vrsta: *Sowerbyella imperialis* (Peck) Korf - Zlatna čašica (Status: Nedovoljno podataka)

Svijetlo sumporno-žuto; čašice nepravilne, široke šest do dvanaest linija, često podijeljene s jedne strane, s rubom zakrivljenim, izvana pruinozno-tomentoznim, disk je golak, postaje blago narančasto obojen tijekom sušenja; stabljika debela, pomalo lakunozna, obično sužena na vrhu, visoka četiri do osam linija; asci cilindrični; spore eliptične.

Slika 19. *Sowerbyella imperialis*

Lokalitet: U zajednici Piceo-Abieti-Fagetum na području prašume „Trstionica“ kod Kaknja.

Vrsta: Sparassis nemeci Pilát et Weselý - Nemicova kokica (Status: Nedovoljno podataka)

Sparassis (također poznat kao gljiva cvjetača) je rod parazitskih i saprobnih gljiva koje karakterizira njihov jedinstveni oblik i izgled. Ovaj izgled može se opisati kao sličan morskoj spužvi, mozgu ili glavici cvjetače, po čemu je i dobio svoje popularno ime.

Slika 20. *Sparassis nemeci*

Lokalitet: U asocijaciji Piceo-Abieti-Fagetum u prašumi Trstionica kod Kaknja, iznad Šavnika na Bjelašnici.

Literatura:

1. EU „Greenway“ Sarajevo (2013): Knjiga 2, Crvena lista flore FBiH, Federalno Federalno ministarstvo okoliša i turizma. str. 1-354.
2. EU „Greenway“ Sarajevo (2013): Knjiga 3, Crvena lista faune FBiH, Federalno Federalno ministarstvo okoliša i turizma. str. 1-314.
3. EU „Greenway“ Sarajevo (2013): Knjiga 4, Crvena lista gljiva FBiH, Federalno Federalno ministarstvo okoliša i turizma. str. 1-70.
4. Usčuplić, M. (2014): Više gljive - Macromycetes. ANUBiH. Univerzitet u Sarajevu. Knjiga 9. str. 1-284.
5. Stefanović, V. (1983): Ekološko-vegetacijska rejonizacija Bosne i Hercegovine. Issue 17 of Posebna izdanja / Šumarski fakultet. Šumarski fakultet, Sarajevo.
6. <https://www.plantea.com.hr/>
7. <http://www.dren-troglic.com/>
8. <https://en.wikipedia.org/wiki/>;